

Uchwała Nr XIV/123/2015
Rady Miejskiej w Opatowie
z dnia 27 listopada 2015 roku

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny
w Gminie Opatów na lata 2016-2018**

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015r., poz.1515) oraz art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r., poz. 332 z późn. zm.), Rada Miejska w Opatowie uchwała co następuje:

§ 1

Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Opatów na lata 2016-2018, stanowiący załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

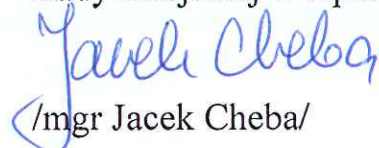
§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Opatów.

§ 3

1. Uchwała podlega ogłoszeniu poprzez wywieszenie na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miasta i Gminy w Opatowie.
2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Miejskiej w Opatowie

/mgr Jacek Cheba/

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr XIV/123/2015
Rady Miejskiej w Opatowie
z dnia 27 listopada 2015r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY

W GMINIE OPATÓW

NA LATA 2016 – 2018

Opatów 2015

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE.....	3
II. DIAGNOZA ŚRODOWISKA I PROBLEMU.....	4
III. ORGANIZACJA WSPARCIA RODZINY.....	6
IV. ANALIZA SWOT LOKALNEGO SYSTEMU WSPIERANIA RODZINY...13	
V. CELE I REALIZATORZY PROGRAMU.....	16
VI. ADRESACI PROGRAMU.....	18
VII. ZASADY FINANSOWANIA.....	18
VIII. EWALUACJA I OCENA PROGRAMU	21

I. WPROWADZENIE

Rodzina stanowi dla dziecka najlepsze środowisko, w którym otoczone jest opieką i ma możliwość zaspokajania swoich potrzeb. W prawidłowo funkcjonującej rodzinie w systemie cenionych wartości, na plan pierwszy wysuwane jest szczęście i dobro dziecka, które daje jednocześnie szczęście rodzicielskie i małżeńskie. Oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na dziecko przekazując mu system wartości, tradycje, kształtując jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest też najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka.

W dobie współczesnych zmian m.in. zjawiska związane z transformacją gospodarki oraz globalizacją wywierają często niekorzystny wpływ na kondycję i rozwój rodziny. Do zjawisk tych należałoby zaliczyć rozwód, bezrobocie i różnego rodzaju patologie.

Trudny rynek pracy związany ze zmianami gospodarczymi wpływa na coraz to trudniej zdobycie pracy, której istotą jest zaspokojenie podstawowych potrzeb. Bezrobocie odbija się niekorzystnie na rodzinie i jej potrzebach, co z kolei jest jednym z powodów rozprzestrzenienia się rozmaitych patologii społecznych. Współczesna rodzina często potrzebuje wsparcia różnych instytucji w tym pomocy różnych grup zawodowych m.in.: pracowników socjalnych, asystentów rodziny, pedagogów, policji, opiekunów świetlic, itp.

Praca z rodziną winna być połączona z jej aktywnym udziałem w poszukiwaniu rozwiązań trudnej sytuacji życiowej. Organizując różnorodne formy pomocy na rzecz rodziny dysfunkcyjnej, należy konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej w rozwoju dziecka. Należy ją wspierać tak aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie z wykorzystaniem mocnych stron członków rodziny. Stąd podstawowym założeniem Programu jest wspieranie rodziny naturalnej oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

Działania władz państwowych i samorządowych w takich sytuacjach określa ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji 3 – letnich programów wspierania rodziny zgodnie z **art.176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015r. poz. 332 z późn. zm.)**.

II. DIAGNOZA ŚRODOWISKA I PROBLEMU

Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w Opatowie oraz dane ilościowe uzyskane z informacji Instytucji z terenu Miasta i Gminy Opatów działających na rzecz dziecka i rodziny.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2013	Rok 2014
Liczba mieszkańców na terenie gminy Opatów	12428	12289
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	329 (890 osób w rodzinach)	311 (834 osoby w rodzinach)
Liczba rodzin z dziećmi korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	148 (620 osób w rodzinach)	120 (503 osoby w rodzinie)
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	796	743
Liczba rodzin korzystająca z funduszu alimentacyjnego	68	70
Liczba rodzin korzystająca z dodatku mieszkaniowego	136	138
Liczba dzieci zamieszkujących w gminie Opatów w wieku 0 – 18	2121	2044
Liczba dzieci z terenu gminy Opatów umieszczonych w pieczy zastępczej.	19	20
Liczba rodzin zastępczych zamieszkujących na terenie gminy Opatów	12	13

Źródło: opracowanie własne Ośrodka Pomocy Społecznej w Opatowie na podstawie informacji z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opatowie oraz Referatu Spraw Obywatelskich UM i G w Opatowie.

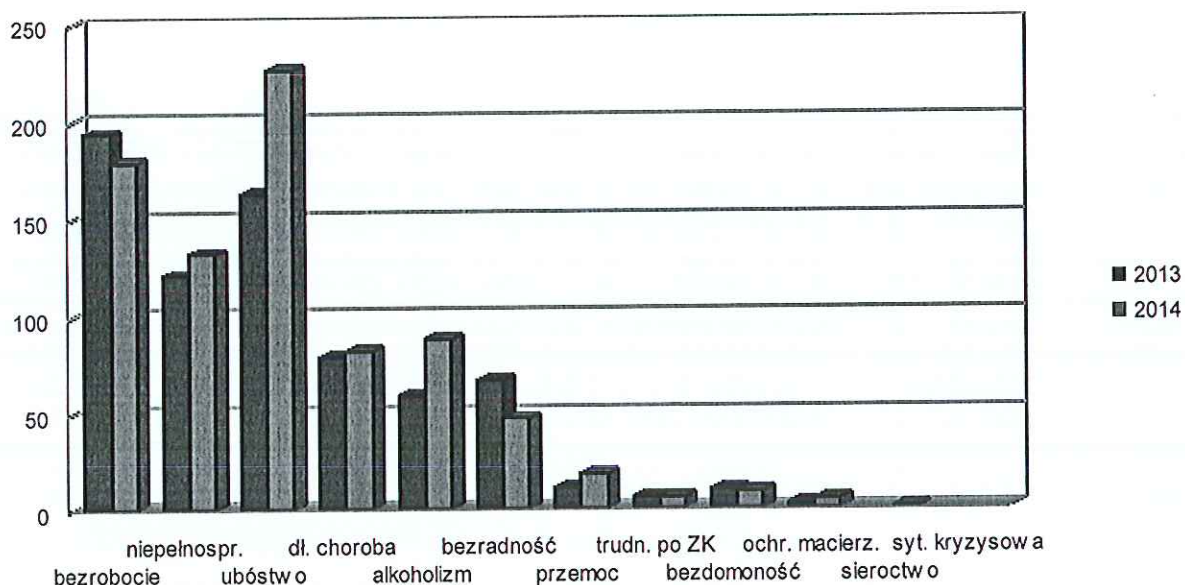
Z powyższych danych wynika że w roku 2014 liczba mieszkańców zmalała o 139 osób w stosunku do roku poprzedniego. Ze wsparcia ośrodka pomocy społecznej skorzystało również mniej osób w stosunku do 2013r. Zmalała również liczba rodzin ubiegających się o świadczenia rodzinne. Pomoc w formie dodatku mieszkaniowego oraz funduszu alimentacyjnego utrzymują się na tym samym poziomie. Każdego roku ponad 2,5% ogółu mieszkańców korzysta z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Opatowie .W 2013 roku było to 2,69% ogółu mieszkańców natomiast w 2014r. 2,53%.

Ilość dzieci umieszczonych w różnych formach pieczy zastępczej w 2013 r. stanowi 0,86% ogółu dzieci z terenu gminy Opatów grupy wiekowej 0-18 roku życia, w roku 2014 było to 0,98% w stosunku do ogólnej liczby dzieci grupy wiekowej jw.

Z analizy danych dotyczących rodzin zastępczych wynika iż w 2014 roku wzrosła o 1 rodzinę liczba rodzin zastępczych w stosunku do 2013r. z 12 na 13 rodzin.. W 2013 r w ogólnej liczbie rodzin zastępczych było 8 rodzin niezawodowych i 4 rodziny spokrewnione. W rodzinach niezawodowych przebywało 8 dzieci a w spokrewnionych 4 dzieci . W 2014 r. na terenie gminy Opatów było 13 rodzin zastępczych, w tym 5 rodzin spokrewnionych i 8 niezawodowych. W rodzinach tych znajdowało się 20 dzieci, 6 w rodzinach spokrewnionych i 14 w rodzinach niezawodowych.

Z diagnozy rodzin zastępczych wynika, że 2 rodziny w tym 2 dzieci objęte jest pomocą w formie pełnych obiadów . Pozostałe rodziny nie korzystają z pomocy finansowej OPS, są objęte pomocą w formie pracy socjalnej. Zainteresowane dzieci z w/w rodzin korzystają z z pomocy w formie wypoczynku letniego lub zimowego. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jest instytucją, która nadzoruje prawidłowość funkcjonowania rodzin zastępczych.

POWODY PRYZNAWANIA POMOCY SPOŁECZNEJ W LATACH 2013 - 2014

Źródło: Sprawozdania roczne Ośrodka Pomocy Społecznej w Opatowie, opracowanie własne.

Bezrobocie na poziomie 1.064 osób zamieszkujących gminę Opatów na koniec 2014 roku w tym 660 osób długotrwale bezrobotnych stanowi jeden z głównych powodów korzystania z pomocy finansowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Opatowie (dane statystyczne ze strony internetowej PUP Opatów). Kolejnym kształtującym się na wysokim poziomie powodem

przyznania pomocy finansowej jest ubóstwo. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych klasyfikuje się na 6 miejscu w głównych powodach przyznawania pomocy finansowej. Obok kryterium dochodowego osoby lub rodziny ,które kwalifikuje do uzyskania wsparcia z pomocy społecznej, rodzina lub osoba powinna charakteryzować się jedną z wymaganych dysfunkcji. Większość osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej charakteryzuje się wieloma dysfunkcjami.

III. ORGANIZACJA WSPARCIA RODZINY

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

Obowiązek, o którym mowa, jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami, kuratorami, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi oraz organizacjami pozarządowymi.

Ustawa również dokonuje podziału kompetencji, w tym działań i zadań pomiędzy samorządami, który przedstawia się następująco:

GMINA	POWIAT	SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
Profilaktyka - wspieranie rodziny	- Piecza zastępcza rodzinna i instytucjonalna - Usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków - Adopcja	
- Asystent rodziny - Placówki wsparcia dzienneo, - Rodziny wspierające - Inne podmioty lub instytucje działające na rzecz dziecka i rodziny	- Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka, - Placówki opiekuńczo – Wychowawcze, - Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka, - Usamodzielnienie - Organizator rodzinnej pieczy zastępczej (koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej),	- Ośrodek adopcyjny - Regionalna placówka opiekuńczo – terapeutyczna - Interwencyjny ośrodek preadopcyjny

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wspieranie rodzin prowadzone jest w formie :

1. pracy z rodziną
2. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka

Wspieranie rodziny prowadzone jest za jej zgodą i aktywnym współdziałaniu.

W sytuacji gdy ośrodek pomocy społecznej poweźmie informację o rodzinie mającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych ,pracownik socjalny przeprowadza wywiad środowiskowy i po dokonaniu analizy sytuacji w rodzinie może zawnioskować o przydzielenie asystenta rodziny .

Współpraca między rodziną a asystentem opiera się na planie pracy i realizacji jego poszczególnych założeń.

W 2012 roku w oparciu o ustawę o Wspieraniu Rodziny i Systemie Pieczy Zastępczej z dnia 9 czerwca 2011r. (Dz.U z 2015r., poz.332) został wprowadzony **asystent rodzinny** do bezpośredniej pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych . Rola asystenta rodziny polega na wspieraniu rodziny z dziećmi w poszukiwaniu rozwiązań trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem mocnych stron członków rodziny i jej zasobów. Głównym celem asystentury jest podniesienie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych , prowadzenie gospodarstwa domowego , radzenia z sytuacjami dnia codziennego rodziców i opiekunów dzieci. Zakładany efekt pracy asystenta to odzyskanie przez rodziny przyjmujące pomoc kontroli nad własnym życiem, które pozwala im być samodzielnym oraz wypełniać role rodzica, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i rozwojowi dzieci. Asystent rodziny zajmuje się niezależnie od pracowników socjalnych, wyłącznie pomocą i pracą z rodziną. Elastyczny i nienormowany czas pracy asystenta rodziny służyć ma realnym potrzebom i rytmowi życia rodziny.

Asystent rodziny jest formą wsparcia rodziny a nie przymusem.

Aby efektywnie wypełniać swoje zadania, asystent rodziny musi mieć możliwość współpracy z całą infrastrukturą społeczną w gminie, a także możliwość szerokich konsultacji swoich działań ze specjalistami różnych dziedzin, których pomoc przy wykonywaniu zadań jest niezbędna.¹

Praca **asystenta rodziny** ma charakter kompleksowy. W pierwszej kolejności osoba pełniąca tę funkcję dba o rozwiązanie podstawowych problemów socjalnych rodzin - mieszkaniowych, materialnych, zdrowotnych czy prawnych. Ponadto pomaga również w rozwiązaniu problemów psychologicznych podopiecznych (emocjonalnych, rodzinnych, problemów w grupie rówieśniczej). Do jego zadań należy też motywowanie podopiecznych

¹ Miesięcznik Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej „Służba Pracownicza” Lipiec 2012

do podnoszenia kwalifikacji zawodowych lub kontynuowania nauki, pomoc w wyborze odpowiedniej szkoły lub kursów zawodowych, przełamywaniu kompleksów i ewentualnych kryzysów wynikających z trudności i niepowodzeń w nauce. Asystent rodziny zachęca bezrobotnych do podjęcia pracy i wspiera ich w pierwszych miesiącach zatrudnienia. Intensywna praca asystenta z rodziną jest realizowana również w przypadku czasowego umieszczenia przez sąd dziecka poza rodziną. Wówczas zadaniem asystenta staje się nie tylko praca z rodziną w miejscu zamieszkania, ale również współpraca z rodziną zastępczą lub koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, odpowiedzialnym za dziecko umieszczone w instytucji sprawującej pieczę zastępczą, będącej w gestii powiatu, oraz z sądem. Powinien on aktywnie uczestniczyć we wszystkich działaniach zmierzających do powrotu dziecka do rodziny. W Ośrodku Pomocy Społecznej w Opatowie od 12 września 2012 r. zatrudnionych jest 2 asystentów rodziny.

Struktura liczebności rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej

Liczba rodzin z dziećmi ogółem		Rok 2013	Rok 2014
		Liczba rodzin z dziećmi	
		148	120
O liczbie dzieci	1	49	41
	2	52	41
	3	29	21
	4	13	10
	5	3	5
	6	1	1
	7 i więcej	1	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań MP i PS -03 za lata 2013-2014

Rodziny objęte wsparciem asystenta w latach 2012 – 2014

Rok	Liczba rodzin	Liczba dzieci w rodzinie
2012	13	28
2013	22	56
2014	22	56

Źródło : Sprawozdania roczne Ośrodka Pomocy Społecznej w Opatowie, opracowanie własne.

W/w rodziny są niewydolne wychowawczo z zaburzonymi relacjami rodzinnymi, mają trudności w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Rodziny te oprócz pomocy asystentów rodziny są objęte szeroko rozumianą pracą socjalną, pomocą finansową i rzeczową w ramach działań Ośrodka Pomocy Społecznej w Opatowie.

Z 13 rodzin objętych współpracą w 2012r. 5 rodzin zamieszkuje na wsi, w 2013r. – 9 rodzin mieszkających na wsi i w 2014r. – 9 rodzin mieszkających na wsi.. Dzieci z w/w rodzin są objęte pomocą w formie wypoczynku letniego i zimowego. Dzieci z rodzin objętych współpracą asystenta uczęszczają do następujących szkół: Samorządowy Zespół Szkół Nr 1 w Opatowie – 20 dzieci, Samorządowy Zespół Szkół Nr 2 - 11 dzieci, Szkół Podstawowych w Kobylanach – 2 dzieci, Zespół Szkół Nr 1 w Opatowie – 7 dzieci, Technikum Hotelarskie w Sandomierzu – 1 dziecko , Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Jałowesach – 2 dzieci ,Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Niemienicach -2 dzieci, Przedszkole 1 dziecko, w domu pod opieką rodziców 7 dzieci , Zakład Doskonalenia Zawodowego – 1 dziecko, Ośrodek Rehabilitacyjno Edukacyjny „Radość Życia” dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej w Sandomierzu -1 dziecko , Gimnazjum Sportowe w Ostrowcu Sw. -1 dziecko.

Powody zakończenia współpracy z asystentem rodziny

Liczba rodzin ogółem, z którym zakończono współpracę, w tym	2012	2013	2014
Ze względu na osiągnięcie celów	0	0	1
Ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę	1	1	0
Ze względu na brak efektów	0	1	0
Ze względu na zmianę miejsca zamieszkania	0	1	0

Źródło: Sprawozdania roczne Ośrodka Pomocy Społecznej w Opatowie, opracowanie własne.

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka oraz w przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

1. 10 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
2. 30 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
3. 50 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

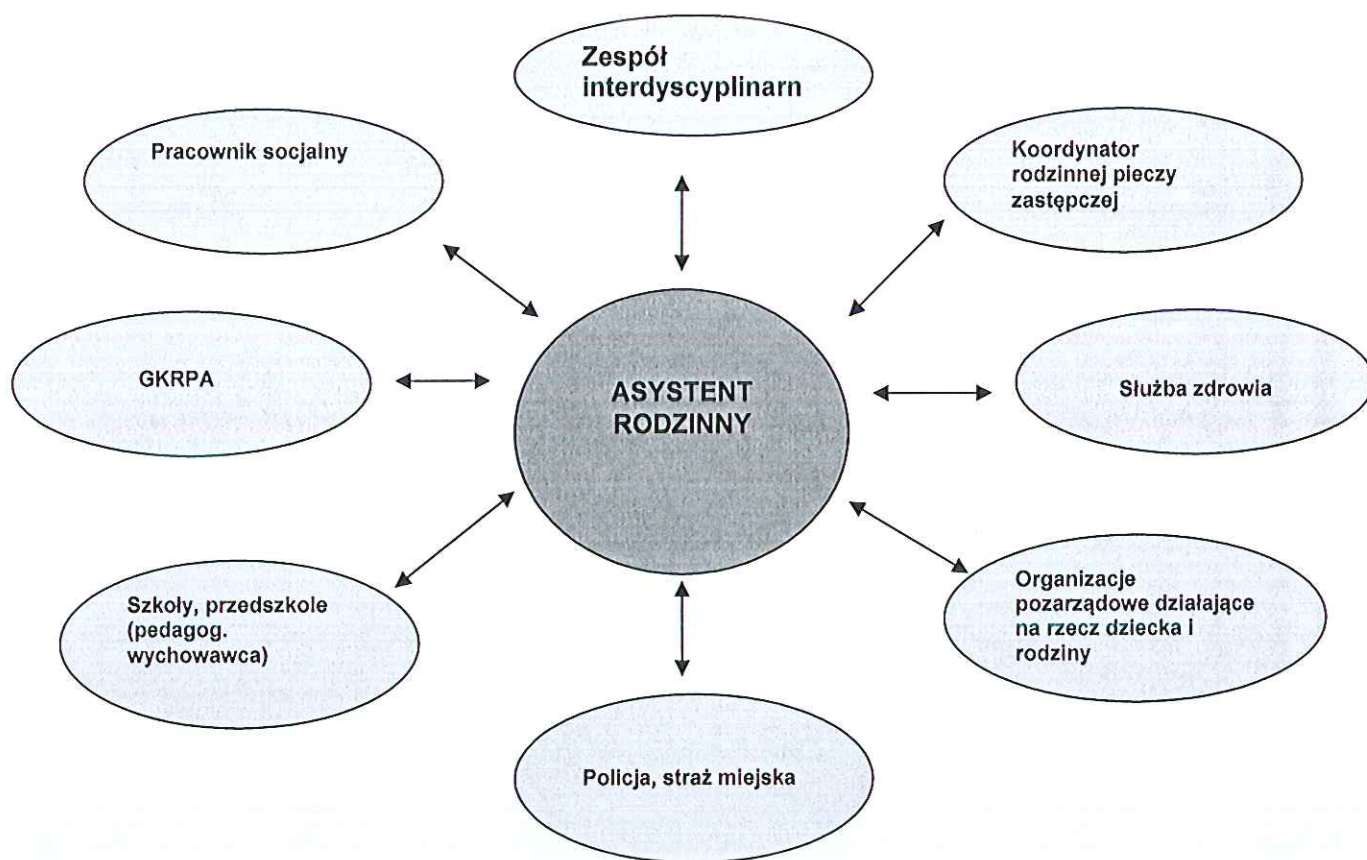
Koszty gminy za pobyt w pieczy zastępczej

	Liczba dzieci	Odpłatność gminy	
2012	1	1.153,15 zł	
2013	1	6.693,99 zł	
2014	2	11.715,76 zł	

Źródło: *Sprawozdania roczne Ośrodka Pomocy Społecznej w Opatowie, opracowanie własne.*

Głównymi powodami mającymi wpływ na umieszczenie dzieci było m.in. ograniczenie władzy rodzicielskiej, dozór kuratora i problemy opiekuńczo – wychowawcze.

GMINNY SYSTEM WSPARCIA RODZINY W KRYZYSIE

Najważniejszymi zadaniami gminnego systemu wspierania rodziny jest utrzymanie dziecka w rodzinie, a w przypadku, gdy znajduje się ono w pieczy zastępczej, umożliwienie powrotu dziecka do rodziny naturalnej. Zadania te są realizowane dzięki różnorodnym formom, przede wszystkim jednak są realizowane przez specjalistów: pracownika socjalnego i asystenta rodziny. Pozostałe formy pomocy, wspierają oddziaływania pracownika socjalnego i asystenta rodziny i stwarzają możliwość dopasowania zakresu pomocy do specyficznych potrzeb konkretnej rodziny².

² Dr Joanna Staręga – Piasek, Małgorzata Pośnik „Praca socjalna” – dwumiesięcznik Instytutu Rozwoju Służb Społecznych, Listopad – Grudzień 2012

Instytucje i podmioty działające na rzecz dziecka i rodziny na terenie Miasta i Gminy Opatów. W tabeli poniżej zestawiono dane o formach pomocy oferowanej dziecku i rodzinie zebrane od lokalnych instytucji.

Lp.	Nazwa instytucji	Pomoc psychologiczna	Pomoc pedagogiczna	Pomoc finansowa	Pomoc materialna	Pomoc prawna	Pomoc edukacyjna
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opatowie	X	X	X	X	X	X
2.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatowie	X	X	X	X	X	X
3.	Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna w Opatowie	X	X				X
4.	Sąd – Kuratorzy Wydział Zamiejscowy w Opatowie					X	
5.	Zespół Interdyscyplinarny działający przy UM i G Opatów	X	X			X	X
6.	Szkoły podstawowe, gimnazja i przedszkole z terenu M i G Opatów	X	X		X		X
7.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Opatowie	X	X			X	X
8.	Poradnia Zdrowia Psychicznego w Opatowie	X					X
9.	Świetlica Środowiskowa im. Jana Pawła II działająca przy Parafii Św. Marcina w Opatowie	X	X		X		X
10.	Świetlica Środowiskowa „Nasz mały Dom” działająca przy SZS Nr 2	X	X		X		X

	w Opatowie						
11.	Punkt Konsultacyjny dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin działający przy UM i G Opatów	X	X			X	X
12.	Komenda Powiatowa Policji w Opatowie	X	X			X	X

Źródło: Opracowanie własne Ośrodka Pomocy Społecznej w Opatowie.

IV. ANALIZA SWOT LOKALNEGO SYSTEMU WSPIERANIA RODZINY

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Opatów na lata 2009 - 2015 • Diagnoza problemów i potrzeb w środowisku lokalnym • Funkcjonowanie zespołu interdyscyplinarnego. • Asystent rodziny (pomoc rodzinom przeżywającym trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. • Aktywna współpraca instytucji działających na rzecz rodziny. • Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wysoki poziom bezrobocia. • Wysoki wskaźnik ubóstwa. • Wysokie koszty utrzymania rodzin • Brak żłobka na terenie miasta (opieka nad dzieckiem do lat 3) • Ograniczone środki finansowe z budżetu państwa na zadania realizowane przez gminę. • Brak mieszkań chronionych i mała liczba

<ul style="list-style-type: none"> • Funkcjonowanie na terenie powiatu Wielofunkcyjnej Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej w Nieskurzowie Nowym. • Dobre rozeznanie środowiska lokalnego m.in. przez pracowników socjalnych ośrodka pomocy społecznej, pedagogów szkolnych. • Baza instytucji wspierających rodzinę (w szczególności: policja, sąd, OPS, PCPR, organizacje pozarządowe). • Funkcjonowanie placówek służby zdrowia na terenie miasta. • Funkcjonowanie placówek oświatowych na terenie miasta. • Szeroka oferta zajęć pozalekcyjnych oferowanych przez szkoły. • Funkcjonowanie na terenie miasta świetlic środowiskowych dla dzieci i młodzieży. • Pozyskiwanie środków zewnętrznych na aktywizację zawodową i społeczną osób w rodzinach zagrożonych wykluczeniem społecznym. 	<p>mieszkań socjalnych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzrost liczby zadań zleczanych samorządom gminnym bez odpowiedniego zabezpieczenia finansowego na realizację zadań. • Brak placówek dziennego wsparcia.
<div style="text-align: center; background-color: #cccccc; padding: 5px;">SZANSE</div> <ul style="list-style-type: none"> • Polityka państwa przyjazna rodzinom. • Zmiana mentalności społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych. • Powstanie punktu konsultacyjnego świadczącego m.in. pomoc prawną, psychologiczną. • Utworzenie dziennego ośrodka wsparcia na terenie miasta. • Wskazanie pełnomocnika na terenie gminy ds. rodzin. • Współpraca rodzin dysfunkcyjnych w 	<div style="text-align: center; padding: 5px;">ZAGROŻENIA</div> <ul style="list-style-type: none"> • Rozpad więzi rodzinnych międzypokoleniowych, tradycji rodzinnych, „pęd życia” /rozwoły / • Wzrost kosztów utrzymania rodzin. • Rozszerzenie zjawisk patologicznych (przemoc, narkomania, alkoholizm, uzależnienia). • Zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców. • Rozszerzenie kręgów ubóstwa (wśród osób pracujących m.in. niskie wynagrodzenia w

<p>rozwiązywaniu własnych problemów życiowych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ustanawianie rodzin wspierających. • Podnoszenie kwalifikacji przez asystenta rodziny. • Wolontariat. • Edukacja rodziców • Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę. • Zwiększenie środków finansowych w obszarze pomocy społecznej, edukacji i wychowania. • Większa aktywność organizacji pozarządowych. • Zwiększenie i zróżnicowanie bezpłatnych ofert kulturalnych. • Realizowanie programów profilaktycznych promujących zdrowy styl życia. 	<p>ramach umów cywilno –prawnych, prace sezonowe).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uzależnienie rodzin od pomocy społecznej oraz zjawisko „dziedziczenia biedy”. • Ograniczenie środków finansowych przeznaczonych na edukację z subwencji. • Ograniczone środki finansowe na podnoszenie kwalifikacji przez specjalistów. • Ograniczone środki finansowe na zatrudnienie asystentów rodziny. • Ograniczone środki finansowe na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej - brak chęci współpracy i zaangażowania ze strony rodzin dysfunkcyjnych - bierna opostrawa dalszych członków rodziny wobec rodzin problemowych (dziadkowie rodzeństwo)
---	---

V. CELE I REALIZATORZY PROGRAMU

Na podstawie dokonanej diagnozy sytuacji rodzin w gminie oraz na podstawie obowiązującego stanu prawnego zdefiniowano:

CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci, oraz osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej.

Cele szczegółowe:

1. Diagnozowanie i monitoring skali potrzeb i problemów rodzin.

Działania:

- 1). praca socjalna z rodziną – poradnictwo specjalistyczne (prawne , psychologiczne, socjalne, pedagogiczne),
- 2). udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej przewidzianej m.in. w ustawie o pomocy społecznej - dożywianie dzieci w szkołach, współfinansowanie wypoczynku oraz organizowanie czasu wolnego, współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka , placówce opiekuńczo-wychowawczej lub terapeutycznej,
- 3). pomoc w opiece i wychowaniu dziecka – asystentura rodzinna, praca socjalna z rodziną, prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka i rodziny
- 4). informowanie o zasadach przyznawania świadczeń socjalnych m.in. o świadczeniach rodzinnych, dodatku mieszkaniowym , stypendiach i pomoc w ich załatwianiu.

Podmioty realizujące:

- gmina oraz jednostki organizacyjne gminy,
- organizacje pozarządowe.

2. Integrowanie i doskonalenie lokalnego systemu wsparcia rodziny, w tym kompetencji kadr działających na rzecz dziecka i rodziny,

Działania:

- 1). współpraca Ośrodka Pomocy Społecznej, Szkół, Przedszkola, Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej, Policji, Kuratorów, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego, organizacji pozarządowych,
- 2). współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie.
- 3). tworzenie możliwości podnoszenie kwalifikacji – szkolenia dla asystentów rodzinnych, pracowników socjalnych i innych specjalistów.

Podmioty realizujące:

- a. gmina oraz jednostki organizacyjne gminy,
- b. instytucje działające na rzecz dziecka i rodziny
- c. organizacje pozarządowe.

3. Poprawa funkcjonowania rodziny oraz warunków rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym,

- 1) zapewnienie dostępności konsultacji poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach pracy,
- 2) podnoszenie kompetencji rodzin tego wymagających w zakresie pełnienia prawidłowych funkcji opiekuńczo – wychowawczych, poprzez organizowanie szkoleń, warsztatów, konsultacji, poradnictwa oraz udostępnianie literatury fachowej.

Podmioty realizujące:

- a. gmina oraz jednostki organizacyjne gminy,
- b. instytucje działające na rzecz dziecka i rodziny
- c. organizacje pozarządowe.

4. Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej,

- 1). monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii przez rodziców dzieci ze środowisk zagrożonych i monitorowanie terapii rodziców
- 2). wspieranie rodziny w przeciwdziałaniu demoralizacji, przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci, młodzieży i dorosłych

Podmioty realizujące:

- a. gmina oraz jednostki organizacyjne gminy,
- b. instytucje działające na rzecz dziecka i rodziny
- c. organizacje pozarządowe.

5. Uwrażliwienie i aktywizowanie środowiska lokalnego na potrzeby dzieci i rodzin dysfunkcyjnych,

- 1) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających.
- 2) promowanie rozwiązań w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Podmioty realizujące:

- b. gmina oraz jednostki organizacyjne gminy,
- c. instytucje działające na rzecz dziecka i rodziny
- d. organizacje pozarządowe.

VI. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu będą rodziny zamieszkałe na terenie Miasta i Gminy Opatów:

- niewydolne w sprawach opiekuńczo – wychowawczych,
- przeżywające kryzysy (m.in. z powodu niskiego statusu materialnego spowodowanego bezrobociem),
- rodziny dysfunkcyjne (przemoc i różne zjawiska patologii),
- rodziny mające ograniczoną władzę rodzicielską bądź pozbawione władzy,
- rodziny zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej,

VII. ZASADY FINANSOWANIA

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Opatów na lata 2016

– 2018 odbywać się będzie w ramach środków:

- budżetu Gminy Opatów,
- budżetu państwa ,dotacje celowe,
- środków ujętych w budżecie OPS w Opatowie,
- oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł w tym środki unijne.

Harmonogram działań

Lp.	Zadanie	Sposób realizacji	Realizator	Źródło finansowania,	Termin realizacji
1.	Monitoring sytuacji rodzin zagrożonych zjawiskami patologii i rodzin dysfunkcyjnych wymagających wsparcia finansowego	Wywiady środowiskowe , Pomoc finansowa, rzeczowa Niebieska Karta	OPS,GKRPA, Policja, Straż Miejska, Organizacje pozarządowe	Środki własne gminy i działalność statutowa instytucji i stowarzyszeń	2016-2018
	Praca socjalna mająca na celu wzmocnienie bądź odzyskanie zdolności pełnienia roli rodzica dostęp do specjalistycznych form wsparcia	Praca z rodziną Konsultacje specjalistyczne Podejmowanie czynności w ramach Niebieskiej Karty	OPS, Asystenci Rodziny Poradnia Psychologiczna	Środki własne gminy i zlecone działalność statutowa instytucji	2016 –2018
	Udzielanie wsparcia finansowego i pomocy rzeczowej rodzinom niewydolnym wychowawczo	Pomoc finansowa zgodnie z obowiązującymi przepisami Praca korekcyjno edukacyjna	OPS Świetlice środowiskowe Placówki oświatowe	Środki OPS własne i zlecone działalność statutowa instytucji	2016 - 2018
	Wymiana informacji, rozwijanie i wzmocnianie współpracy różnych instytucji w zakresie rodzin dysfunkcyjnych oraz podejmowanie działań mających na celu ograniczenie negatywnych zachowań	1. Posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych 2. Posiedzenia GKRPA 3. Działalność punktu konsultacyjnego dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin	Przedstawiciele Zespołu Interdyscyplinarnego, Kuratorzy, Sąd Rejonowy, Policja, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Prokuratura, Służba zdrowia, Placówki oświatowe, OPS, Stowarzyszenia Asystenci Rodziny	Środki własne gminy i zlecone działalność statutowa instytucji	2016 – 2018
2.	Kontynuowanie przez pracowników socjalnych, asystentów rodziny,	Wizytowanie i monitorowanie rodzin zagrożonych i	OPS, Zespół Interdyscyplinarny, Sąd – Kuratorzy, Punkt, Konsultacyjny	Środki własne gminy i zlecone działalność	
					W trakcie realizacji

przedstawicieli policji i kuratorów sądowych wizyt w rodzinach zagrożonych i dotkniętych niewydolnością wychowawczą	dotkniętych przemocą	dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin, Komenda Powiatowa Policji, Instytucje działające na rzecz rodziny oraz instytucje pozarządowe	statutowa instytucji i organizacji	programu 2016 – 2018
Kontynuacja współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin dotkniętych patologiami oraz udzielanie pomocy dzieciom i młodzieży z rodzin zagrożonych i dotkniętych przemocą w rodzinie	Kierowanie, mobilizowanie dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo do udziału w zajęciach pozalekcyjnych	OPS, GKRPA, Instytucje pozarządowe (OOK, Świetlice Środowiskowe, ZHP)	Środki własne gminy i działalność statutowa instytucji i stowarzyszeń	W trakcie realizacji programu 2016 – 2018 (w trakcie roku szkolnego, w okresie wakacji i ferii zimowych)
	Organizowanie wypoczynków zimowych i letnich, organizacja różnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci z rodzin dotkniętych lub zagrożonych przemocą	Współpraca OPS i GKRPA z organizacjami pozarządowymi (w tym Świetlice Środowiskowe, Opatowski Ośrodek Kultury, ZHP) i Policją	Środki własne gminy i działalność statutowa instytucji i stowarzyszeń	W trakcie realizacji programu 2016 – 2018 (w trakcie roku szkolnego, w okresie wakacji i ferii zimowych)
Poradnictwo specjalistyczne	Poradnictwo specjalistyczne min. psychologiczne itp., prace korekcyjno – edukacyjne z rodzinami niewydolnymi wychowawczo nad zmianą ich zachowań	Punkt Konsultacyjny dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin, OPS w ramach pracy socjalnej, Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna, Służba zdrowia	Środki własne gminy i działalność statutowa instytucji i stowarzyszeń	W trakcie realizacji programu 2016 – 2018 (w tym 2 razy w tygodniu po 2 godziny)
Wizytacja rodzin pełniących funkcje rodziny zastępczej na terenie Gminy Opatów	Współpraca pracownika socjalnego z rodzinami w zakresie m.in. wypoczynków zimowych i letnich oraz dożywiania dzieci w szkołach	OPS PCPR Placówki Oświatowe	Środki własne gminy	W trakcie realizacji programu 2016 – 2018

		OPS PCPR Kuratorzy	Środki własne gminy	W trakcie realizacji programu 2016 – 2018
	Współpraca z Placówkami Opiekuńczo – Wychowawczymi , w których zostały umieszczone dzieci na podstawie skierowania przez sąd	Pracownicy socjalni Asystenci rodziny		

VIII. EWALUACJA I OCENA PROGRAMU

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016 – 2018 jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatowie. Ewaluacja Programu odbywać się będzie poprzez sporządzenie rocznego sprawozdania w zakresie wszystkich przeprowadzonych opisanych w niniejszym Programie działań w danym roku obowiązywania programu. Sprawozdanie z realizacji Programu w danym roku, przedłożone zostanie w terminie do 31 marca każdego roku Burmistrzowi Miasta i Gminy w Opatowie wraz z wnioskami i potrzebami związanymi z realizacją zadań w kolejnym roku w oparciu o analizę zebranych danych własnych oraz danych pozyskanych od instytucji i organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin. Monitorowanie działań będzie dokonywane również poprzez analizę następujących danych:

1. ilość interwencji kryzysowych,
2. liczba rodzin niewydolnych wychowawczo i opiekuńczo,
3. liczba rodzin doświadczających przemocy domowej,
4. liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w tym liczba rodzin z dziećmi
5. liczba rodzin i dzieci , którym przydzielono asystenta rodziny
6. liczba rodzin , z którymi asystent rodziny zakończył współpracę z uwagi na osiągnięcie celów
7. liczba dzieci uczestniczących w zajęciach świetlicy środowiskowej
8. liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
9. liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych,
10. liczba osób uczestniczących w konferencjach, szkoleniach (m.in. pracownicy socjalni, asystenci rodziny)

11. kwota wydatkowana na koszty pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na poziomie gminy,
12. kwota wydatkowana na pomoc społeczną skierowaną do rodzin wychowujących dzieci, m. in. w formie sfinansowania dożywiania dzieci w stołówkach szkolnych.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej w Opatowie
Jacek Cheba
mgr Jacek Cheba